چهارشنبه ۱۲ دی ۱۴۰۳
شماره ۴۳۱۹
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

«فرهیختگان» پرونده‌های بازبین‌المللی در سال جدید میلادی را بررسی می‌کند

دنیای ۲۰۲۵ دنیای پیچیده‌تری است

حانیه قاسمیان
خبرنگار گروه جهان‌شهر

سال ۲۰۲۴ میلادی در حالی تمام شد که جهان یک‌سال تمام نسل‌کشی در غزه را تماشا کرد، رژیم‌صهیونیستی دامنه جنایاتش را گسترش داد و ضمن نابودی بخش قابل توجهی از غزه و به شـــهادت رساندن بیش از ۵۰ هزار نفر در غزه، وارد جنگ با لبنان شـــد و به ســـوریه و یمن نیز حمله کرد. روسیه و اوکراین همچنان مشغول جنگ هستند. در آن سوی دنیا، دونالد ترامپ دوباره به قدرت بازگشت تا تن اروپا، کانادا و دیگر متحدان آمریکا، از هراس شعار «اول آمریکا»ی ترامپ سخت بلرزد. بازگشت ترامپ، نه اروپا و آمریکای شمالی که همه دنیا را تحت تاثیر خود قرار داده است. اینکه او با تصمیمات دیوانه‌وارش چه بر سر دنیا خواهد آورد، معلوم نیست اما تجربه چند سال گذشته نشان می‌دهد تضعیف هژمون و قدرت گرفتن بازیگران بین‌المللی، آشـــفتگی را بیش از پیش تقویت خواهد کرد. ۲۰۲۵ احتمالاً سالی آشفته‌تر از ۲۰۲۴ خواهد بود. شاید در این سال جنگ‌ها فروکش کنند، اما نزاع‌های اقتصادی و جنگ‌هایی همچون جنگ تعرفه‌ها شدت خواهند گرفت. ناملایمات جهان احتمالاً بیشتر از قبل خواهد شد. در این گزارش نیم‌نگاهی به اتفاقاتی که در سال آینده میلادی خواهد افتاد، انداخته‌ایم.

خاورمیانه

سوریه

مهم‌ترین و شوکه‌کننده‌ترین خبر واپسین ماه‌های سال ۲۰۲۴ میلادی، سقوط سوریه اســـد به دست هیئت تحریر الشام و متحدانش بود. تحولی که به مثابه یک زلزله در دینامیک قدرت در غرب آســـیا بود. بازیگران منطقه‌ای در سال ۲۰۲۵ برای حرکت دادن مهره‌های خود در این بازی چشـــم به دمشق دوخته‌اند و به دنبال تأثیرگذاری بر این انتقال سیاسی در جهت منافع خود هستند.

ترکیه و اسرائیل که مهم‌ترین ذی‌نفعان سقوط سوریه بودند و در سقوط اسد اهداف مشـــترکی را دنبال می‌کردند ممکن است در ماه‌های آینده دچار تضاد منافع شوند. ترکیه با گسترش نفوذ خود در سوریه، به‌ویژه در پی حمایت از هیئت تحریرالشام، به دنبال تثبیت جایگاه خود در دمشق است. از سوی دیگر، اسرائیل در تلاش است تا از تضعیف سوریه بهره‌برداری کند و این کشور را ضعیف نگه دارد تا موقعیت خود را در جولان و قنیطره تثبیت کند.

سوریه در حالی وارد سال ۲۰۲۵ می‌شود که آینده سیاسی، اجتماعی و حتی تمامیت ارضی‌اش در هاله‌ای از ابهام قرار دارد. در حالی که جولانی در کاخ ریاست جمهوری دمشق مشغول دید و بازدیدهای سیاسی و دادن اطمینان به مقامات غربی است، نیروهای کرد موسوم به قسد تحت حمایت ایالات متحده هنوز سلاح‌های خود را تسلیم نکرده‌اند. از سوی دیگر سرکوب گسترده علویان و مسیحیان در برخی شهرهای سوریه و وقوع تجمعات اعتراضی ممکن است به دردسری گسترده برای تحریرالشام تبدیل شود.

غزه و کرانه باختری

در سال ۲۰۲۵، ممکن است تحولات بسیار مهمی در سرزمین‌های اشغالی فلسطین رخ دهد که نه تنها برای فلسطینی‌ها بلکه برای مصر، اردن و دیگر کشورها در منطقه پیامدهای بزرگی به همراه داشته باشد.

تقریباً ۱۵ ماه از جنگ اسرائیل علیه غزه می‌گذرد که سازمان‌های عفو بین‌الملل و دیده‌بان حقوق بشر آن را نسل‌کشی توصیف کرده‌اند و هنوز مشخص نیست که وضعیت در محاصره غزه در سال آینده چگونه پیش خواهد رفت. اگرچه ترامپ به نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاهو اشاره کرده است که می‌خواهد جنگ تا زمان آغاز دوره دوم ریاست‌جمهوری خود در ۲۰ ژانویه (یا حداقل بلافاصله پس از آن) پایان یابد، هیچ تضمینی وجود ندارد که آتش‌بس به این زودی‌ها برقرار شود.

یکی از نگرانی‌های جدی این است که دولت دوم ترامپ از اسرائیل در الحاق کرانه باختری و غزه حمایت کند، به گونه‌ای که فلسطینیان در کرانه باختری به‌طور قومی پاکسازی شده و به اردن مهاجرت کنند، یا فلسطینیان در غزه مجبور به جابه‌جایی به مصر شوند. چنین سناریویی می‌تواند موجب بروز آشوب‌های شدید در این دو کشور همسایه شود و سؤالاتی جدی درباره ثبات آن‌ها مطرح کند.

رشد شتابان شهرک‌سازی‌های اسرائیل در کرانه باختری، طبق طرح «برنامه قطعی» وزیر دارایی، بتسلئل اسموتریچ که در سال ۲۰۱۷ منتشر شد، «دوره‌های جدیدی از خشونت با گروه‌های مقاومت فلسطینی را تحریک خواهد کرد، احتمالاً باعث ایجاد بحران‌های اجتماعی یا حتی سیاسی در اردن خواهد شد و اسرائیل را بیشتر از پیش در انزوای جهانی قرار خواهد داد، تنها با حمایت ایالات متحده و چند متحد غربـــی مانند آلمان، هلند و انگلیس در دفاع از اشـــغال غیرقانونی و تعداد فزاینده جنایات جنگی آن از جمله احتمالاً نسل‌کشـــی» همراه خواهد بود، همان‌طور که وان وین توضیح داده است.

یمن

انصارالله، همچنان نیرویی قدرتمند در درون «جبهه مقاومت» اســـت که به ادامه حملات مستقیم به اسرائیل و حملات دریایی علیه کشتی‌هایی که ادعا می‌شود به اسرائیل مرتبطند، می‌پردازد. با توجه به سقوط دولت سوریه در اوایل این ماه، دلایل خوبی وجود دارد که بگوییم انصارالله به‌طور فزاینده‌ای برای ایران و مقاومت اهمیت خواهد داشت و نقش برجسته‌تری در میان ائتلاف بازیگران منطقه‌ای که در «محور مقاومت» تحت رهبری تهران فعالیت می‌کنند، ایفا خواهد کرد.

در سال ۲۰۲۵، اسرائیل احتمالاً سعی خواهد کرد عملیات‌های نظامی خود را علیه یمن شدت بخشد. با این حال، رویارویی‌های اسرائیل با انصارالله در یمن همچنان تجربه‌ای متفاوت از مبارزات تل‌آویو با حزب‌الله در لبنان خواهد بود.

با این حال در سال ۲۰۲۵ کارت‌های زیادی برای یمن روی میز است. یمن ۴۴ برابر لبنان وســـعت دارد و از اسرائیل دورتر است، انصارالله چندین مزیت دارد. افزون بر این، انصارالله حمایت قابل توجهی از ســـوی مردم یمن برای حملات دریایی خود که از نوامبر ۲۰۲۳ تحت عنوان حمایت از فلسطینی‌ها در غزه آغاز شد و حملات مستقیم موشکی و پهپادی علیه اسرائیل به‌دست آورده است.

به‌نظر می‌رسد در سال ۲۰۲۵ انصارالله بتواند و بخواهد که علاوه بر حمایت ایران، سبد حامیان خود را افزایش دهد. انصارالله این کار را با برقراری مشارکت‌های قوی‌تر با روسیه و بازیگران در شاخ آفریقا انجام خواهد داد. ارتباط انصارالله با چین ادامه خواهد یافت.

آمریکای شمالی

دونالد ترامپ وارد می‌شود!

با ورود ترامپ به کاخ سفید، سیاست داخلی ایالات متحده در سال آینده تحت یک دولت جمهوری‌خواه یکپارچه، دستخوش تغییرات قابل توجهی خواهد شد. این تغییرات تقریباً تمام بخش‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد و اولویت‌های اولیه بر موضوعاتی چون مهاجرت، سیاست اقتصادی، انرژی و مسائل اجتماعی متمرکز خواهد بود، که به‌طور بنیادین چشم‌انداز تجاری و حاکمیتی را بازتعریف خواهد کرد.

انتظار می‌رود کنگره به پشتوانه دولت ترامپ یک دستورکار جاه‌طلبانه برای سال ۲۰۲۵ دنبال کند. اولویت‌های اصلی قانون‌گذاری احتمالاً شامل تأمین بودجه برای امنیت مرزی، لغو سیاست‌ها و برنامه‌های دوران بایدن و تمدید قانون کاهش مالیات و مشاغل ســـال ۲۰۱۷ (TCJA) ترامپ خواهد بود. علاوه بر این، اکثریت جمهوری‌خواه بر تسهیل تأییدیه‌های کابینه و کارکنان سطح وزارتخانه برای کاخ سفید تمرکز خواهند کرد. اگرچه هنوز برنامه‌ای برای لغو مقررات دوران بایدن اعلام نشده، ممکن است از قانون بازبینی کنگره برای لغو قوانین اخیراً تصویب‌شده در موضوعاتی چون قانون کاهش تورم (IRA)، حفاظت‌های کارگری و محیط زیستی استفاده کنند.

سیاست‌های مهاجرتی، انرژی و تجاری ترامپ

با توجه به وعده‌های انتخاباتی ترامپ، اظهاراتش پس از پیروزی و مشی او در ۴ سال ریاســـت در کاخ سفید، انتظار می‌رود مهاجرت یکی از تمرکزهای اصلی در ۱۰۰ روز اول ریاست‌جمهوری ترامپ باشد. از طریق اقدامات اجرایی که از روز اول آغاز خواهد شد، دولت جدید احتمالاً کنترل‌های مرزی را سخت‌تر، برنامه‌های اخراج را اجرا، اقداماتی علیه شهرهای پناهگاه انجام داده و ممنوعیت‌های سفر را بازگرداند.

در همین حال، سیاست انرژی بر تسریع صدور مجوز برای پروژه‌های سوخت‌های فسیلی و مواد معدنی حیاتی تأکید خواهد کرد. دستورکار انرژی شامل ساده‌سازی صدور مجوز برای تولید داخلی و قطع بودجه‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی از دوران بایدن خواهد بود. همچنین، بخش‌های کلیدی IRA احتمالاً لغو خواهد شد، از جمله حذف الزامات خودروهای برقی دوران بایدن و لغو دستورات فدرالی که فعالیت‌های حفاری و اجاره‌ای را متوقف کرده‌اند.

در نهایـــت، در ۱۰۰ روز اول، انتظار می‌رود ترامپ اقدامات تجاری تهاجمی‌ای را دنبال کند. در حالی که برخی تعرفه‌ها احتمالاً فوراً اجرا خواهند شد، دولت ممکن اســـت رویکردی مرحله‌ای اتخاذ کند و بر محصولات منتخب تعرفه‌های هدفمند اعمال کند، در حالی که از تعرفه‌های گســـترده‌تر به‌عنوان اهرم در مذاکرات تجاری استفاده خواهد کرد.

ترودو و بحران تعرفه‌ها

جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا که در دوره ریاست‌جمهوری بایدن ۴ سال رؤیایی از نظر سیاســـت‌های تجاری و تعرفه‌ای تجربه کرده بود حالا احتمالاً در مواجهه با دولت ترامپ، دوباره همان چالش‌های قبلی را تجربه خواهد کرد. اقتصاد کانادا عمیقاً با همسایه جنوبی خود ادغام شده است و هیچ کشوری به اندازه کانادا در حفظ رابطه تجاری ویژه خود با ایالات متحده نیاز ندارد.

بزرگ‌ترین آزمون انتخاباتی سال برای ترودو، مذاکره برای معافیت کالاهای کانادایی از تعرفه پیشنهادی ۱۰ درصدی ترامپ بر تمامی واردات خواهد بود. این مذاکرات به‌عنوان مقدمه‌ای برای بازبینی رسمی توافقنامه ایالات متحده-مکزیک-کانادا (USMCA) در سال ۲۰۲۶، توافق‌نامه‌ای که در دوره اولیه ترامپ مذاکره شده، انجام خواهد شد. ترودو با عقب‌ماندن از محافظه‌کاران مخالف در نظرسنجی‌های انتخابات کانادا، به‌منظور پیروزی در انتخابات ملی برنامه‌ریزی‌شده برای اکتبر ۲۰۲۵، به یک کامبک بی‌ســـابقه نیاز خواهد داشت. این نظرسنجی‌ها رهبران تجاری کانادا را بر آن داشته است تا برای تغییرات چشمگیر سیاست‌گذاری -این بار در شمال مرز- آماده شوند.

آسیا

چین بین تحریک اقتصادی و جنگ تجاری

اقتصاد چین و تأثیر تعرفه‌های احتمالی از ســـوی دولت ترامپ که به‌زودی آغاز به کار خواهد کرد، موضوعات اصلی سیاست و تجارت چین در سال ۲۰۲۵ خواهند بود. بر اساس بررسی اکونومیک فروم سیاست‌گذاران در پکن از اواخر سپتامبر و با زمزمه‌های پیروزی ترامپ در انتخابات آمریکا به‌سمت تحریک و پویایی اقتصادی بیشتری حرکت کردند.

تکنوکرات‌های اقتصادی پکن احتمالاً برخی از گزینه‌های سیاستی را برای پاسخ به تعرفه‌های پیش‌بینی شده ترامپ، محفوظ نگه می‌دارند. در اولین دولت ترامپ، پکن عمدتاً به تعرفه‌های متقابل روی آورد. این بار، انتظار می‌رود پاسخ بیشتر به اقدامات تلافی‌جویانه نامتقارن متکی باشد. در سال‌های اخیر، تنظیم‌کنندگان چینی ابزارهای متنوع‌تری برای اقدامات تلافی‌جویانه توسعه داده‌اند، از جمله کنترل‌های صادراتی، فهرست «نهادهای غیرقابل اعتماد» و تحقیقات سایبری در مورد شرکت‌های فناوری خارجی.

ایـــن ابزارها به طور قابـــل درک نگرانی‌هایی در میان جامعه تجاری خارجی ایجاد می‌کنند، اما احتمالاً پکن این ابزارها را با احتیاط به کار خواهد گرفت. رهبران چین اما همچنین می‌خواهند جامعه تجاری خارجی را به‌عنوان یک متحد سیاســـی که می‌تواند علیه سیاست‌های دولتی غرب که بر جدایی اقتصادی از چین تأکید دارند، حمایت کند. علاوه بر این، با توجه به اقتصاد داخلی ضعیف و کاهش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، چین نمی‌تواند بیش از این جامعه تجاری خارجی را بیگانه کند.

جست‌وجوی رشد منطقه‌ای در جنوب و جنوب‌شرق آسیا

اقتصادهای کلیدی جنوب‌شرق آسیا تلاش خواهند کرد بخشی از سرمایه‌گذاری مبتنی بر صادرات را که بخشی از تلاش برای کاهش ریسک است جذب کنند، اما دولت‌ها همچنین نگران جنگ تجاری گسترده‌تر هستند. تمرکز احتمالی واشنگتن بر کشورهای کلیدی شمال‌شرق آسیا ممکن است به این منطقه فرصتی بدهد تا از فشار انتخاب بین آمریکا و چین اجتناب کند، اما این امر ممکن است برای فیلیپین مشکل‌ســـاز باشد که به طور فزاینده‌ای سیاست خارجی خود را به تضمین امنیتی آمریکا گره زده است.

در اندونزی، نظرات در مورد اینکه آیا پرابوو ســـوبیانتو، رئیس جمهور جدید، لحن ملی‌گرایانه خود را تعدیل خواهد کرد یا خیر، متفاوت اســـت. در تایلند، بازگشت خانواده شیناواترا می‌تواند به ثبات بهتر منجر شود یا واکنش مخالفان این خانواده را برانگیزد. انتقال رهبری در ویتنام در اواخر سال روشن‌تر خواهد شد و تو لام، دبیرکل حزب کمونیست پیشتاز است، در حالی که سیاست فیلیپین شاهد تشدید درگیری‌های داخلی بین خانواده‌های مارکوس و دوترته خواهد بود.

در همین حال، هند برای رشد پایدار حدود ۶ درصد آماده است. با این حال، کسری بودجه فزاینده، تورم، بیکاری و کاهش ارزش پول احتمالاً ادامه خواهد داشت. دولت حزب بهاراتیا جاناتا (BJP) به‌رهبری نارندرا مودی احتمالاً به‌دلیل سیاست‌های ائتلافی قادر به انجام اصلاحات گســـترده نخواهد بود و به احتمال زیاد به یارانه‌های دولتی، مشوق‌های تولید و کاهش تعرفه‌های گزینشی متکی خواهد بود.

در سطح سیاسی، انتظار می‌رود هند همچنان با چالش‌های منطقه‌ای مواجه شود، در حالی که بنگلادش، نپال و سریلانکا تحت حکومت احزابی‌اند که کمتر به هند تمایل دارند. یک توافق مرزی روابط هند و چین را تثبیت کرده، پایداری این نزدیکی همچنان نامشخص است. روابط پرتنش با آمریکا احتمالاً تحت دولت ترامپ بهبود خواهد یافت که این امر می‌تواند بر روابط با چین تأثیر بگذارد.

بی‌ثباتی سیاسی در ژاپن و کره‌جنوبی

با دنبال کردن اخبار کره‌جنوبی و ژاپن، زمزمه‌های بی‌ثباتی بزرگ در سال آینده میلادی را خواهیم شنید. سیاست داخلی ژاپن سال ۲۰۲۵ را در تعادل ناپایدار آغاز خواهد کرد، پس از آنکه ائتلاف حاکم LDP-Komeito اکثریت خود را در مجلس نمایندگان در انتخابات عمومی اکتبر از دست داد. نخست‌وزیر شیگرو ایشیبا یک دولت اقلیت را با حمایت غیررسمی از حزب مردم دموکراتیک رهبری خواهد کرد که برای کمک به تصویب بودجه مالی ۲۰۲۵ و سایر قوانین، امتیازات سیاسی طلب خواهد کرد. LDP ممکن اســـت قبل از انتخابات مجلس علیا در ماه ژوئیه، تلاش کند ایشیبا را جایگزین کند. بر اساس پیش‌بینی پی‌بی‌اس، اگر ائتلاف حاکم اکثریت مجلس علیا را از دســـت بدهد، ژاپن ممکن است با انسداد قانون‌گذاری مشابه دوره‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۷ و ۲۰۱۲-۲۰۱۰ مواجه شـــود. با این حال، اگر شانس LDP بهبود یابد، ممکن است انتخاباتی دوگانه برای بازگرداندن اکثریت در هر دو مجلس برگزار شود.

در جبهه سیاست خارجی نیز عدم اطمینان وجود خواهد داشت. توکیو از اظهارات اخیر مثبت دونالد ترامپ درباره ژاپن دلگرم شده و به نظر می‌رسد اتحاد آمریکا و ژاپن از نظر همکاری نظامی قوی‌تر از همیشه شود. با این حال، موانع بالقوه‌ای در برابر این اتحاد وجود دارد که شامل تأثیر تعرفه‌های برنامه‌ریزی شده ترامپ بر خودروسازان ژاپنی و احتمال درخواست‌های ترامپ برای پرداخت‌های بالاتر از سوی ژاپن قبل از انقضای توافق فعلی در سال ۲۰۲۷ است.

در کره‌جنوبی، اعلام حکومت نظامی از ســـوی «یون سوک یول» در دسامبر باعث آغاز فرایند استیضاح شد که می‌تواند به انتخابات ریاست‌جمهوری غیرمنتظره در سال ۲۰۲۵ منجر شود، در حالی که قطب‌بندی عمیق سیاسی همچنان باعث اصطکاک بر سر بودجه و قوانین دیگر خواهد شد. تعرفه‌های ترامپ صادرکنندگان خودرو، قطعات الکترونیکی و سایر کالاهای پیشرفته کره‌جنوبی را تهدید می‌کند و تجربه‌های گذشته نشان می‌دهد ترامپ ممکن است درخواست افزایش قابل توجهی در پرداخت‌های کره‌جنوبی برای حفظ تعهدات امنیتی فعلی آمریکا داشته باشد. کره‌شمالی همچنان یک نگرانی بزرگ است، با روابط نظامی فزاینده با روسیه و پیشرفت‌های موشکی و فناوری دیگر. تضعیف اتحاد آمریکا و کره‌جنوبی در سال ۲۰۲۵ ممکن است سئول را به بازنگری در کسب بازدارندگی هسته‌ای مستقل خود وادار کند.

آمریکای جنوبی

سال انتخاباتی در آمریکای جنوبی

سال ۲۰۲۵ مجموعه‌ای از نتایج انتخاباتی متنوع را در سراسر آمریکای لاتین به‌همراه خواهد داشت. براســـاس پیش‌بینی‌ها و نظرسنجی‌ها نیروهای چپ ممکن است در اکوادور بازگردند و قدرت را در دســـت بگیرند. حزب حاکم راستگرای آرژانتین احتمالاً موقعیت خود را تقویت خواهد کرد، در حالی که احساســـات ضددولت در شیلی حاکم خواهد بود.

اکوادور در فوریه/آوریل انتخابات برگزار خواهد کرد. مسیر رئیس جمهور دانیل نوبوآ برای انتخاب مجدد دشوارتر شده است. براساس گزارش پایگاه خبری تلسور قطعی‌های مداوم برق باعث افزایش نارضایتی عمومی و اختلالات اقتصادی شـــده و تلاش‌ها برای سرکوب جرم و جنایت نیز موفقیت‌آمیز نبوده است. اگر بحران برق بهبود نیابد، جنبش چپگرای رئیس جمهور پیشین رافائل کوره‌آ ممکن است بازگشتی داشته باشد. آرژانتیـــن در ماه اکتبر انتخابات میان‌دوره‌ای قانونگذاری برگزار خواهد کرد. حزب پیشرفت آزادی (LLA) به رهبری خاویر میلی به احتمال زیاد بلوک بزرگ‌تری برای حمایت از برنامه خود به‌دســـت خواهد آورد، به‌ویژه اگر رشد اقتصادی در طول سال ۲۰۲۵ بازگردد. بااین‌حال، حکمرانی ممکن است تنها به صورت جزئی بهبود یابد، انتخابات میان‌دوره‌ای شامل نیمی از مجلس سفلی و تنها یک‌سوم مجلس سناست. بااین‌حال، خاویر میلی جشن خواهد گرفت اگر بتواند بر راست میانه مستقر غلبه کند و اگر پرونیست‌های مخالف همچنان تقسیم‌شده باقی بمانند.

شیلی در ماه نوامبر و دسامبر انتخابات ریاست‌جمهوری و قانون‌گذاری برگزار خواهد کرد. ائتلاف حاکم چپ به‌رهبری گابریل بوریچ که دوره‌ای دشوار را پشت سر گذاشته، تقریباً با شکست قطعی روبه‌روست. اولین ماتنی از ائتلاف مخالف راستگرای مرکز (CV) در نظرسنجی‌ها پیشتاز است اما ممکن است از سوی جناح راست‌تر خود با چالشی از سوی خوزه آنتونیو کاست از حزب جمهوری‌خواه مواجه شود.

آمادگی برای بازگشت ترامپ

دونالد ترامپ در سراســـر منطقه آمریکای جنوبی تأثیرگذار خواهد بود، حتی اگر آمریکای لاتین اولویت اصلی سیاســـت خارجی ایالات‌متحده نباشد. صادرات منطقه‌ای با تهدید تعرفه‌های بالاتر و همچنین اثرات جانبی سیاست مالی احتمالاً ســـهلگیرانه‌تر ایالات‌متحده و مسیر کاهش نرخ بهره مواجه خواهند شد. مهم‌تر از همه، فشارهای ناشی از کاهش ارزش ارز به دلیل تقویت دلار آمریکا ممکن است خطرات تورمی در آمریکای لاتین ایجاد کند. سیاست مهاجرتی ایالات‌متحده نیز ممکن است تأثیرات قابل توجهی داشته باشد، به‌ویژه برای اقتصادهایی که به حواله‌ها وابسته‌اند، مانند مکزیک و کلمبیا.

مکزیک بیشتر از همه به ترامپ وابسته است، با توجه به عدم تعادل تجاری این کشور با ایالات‌متحده، مرز مشترک دو کشور، غالب بودن مکزیکی‌ها در میان مهاجران و افراد بالقوه‌ای که ممکن است از ایالات‌متحده اخراج شوند و اثر سرریز مشکلات امنیتی این کشور. با این حال بسیاری از کشورهای دیگر منطقه با این چالش مواجه خواهند شد که چگونه با دولت جدید در سال ۲۰۲۵ برخورد کنند. آمریکای مرکزی در برابر هر برنامه اخراج جمعی از ایالات‌متحده آسیب‌پذیر است. رویکرد تهاجمی‌تر به دولت‌های ضدآمریکایی در ونزوئلا، کوبا و نیکاراگوئه نیز محتمل است، با احتمال تشدید تحریم‌ها و اقدامات تجاری. اینکه آیا این اقدامات می‌تواند تغییرات واقعی سیاسی ایجاد کند یا نه، هنوز مشخص نیست. اقتصاد کوبا در وضعیت بحرانی شدید قرار دارد، اما دولت ونزوئلا همچنان سرسختانه پابرجاست. در همین حال رهبرانی مانند خاویر میلی در آرژانتین امیدوار خواهند بود که مزایای ملموسی از ارتباط با ترامپ به نمایش بگذارند. در عمل، خاویر میلی ممکن است همچنان به تقسیم ژئوپلیتیکی ادامه دهد و با چین تعامل داشته باشد.

سال بزرگ برای برزیل

بزرگ‌ترین اقتصاد آمریکای لاتین تحت نظارت جهانی بیشتری قرار خواهد گرفت، زیرا از ژانویه ریاست گروه بریکس را بر عهده می‌گیرد و در ماه نوامبر میزبان COP30 خواهد بود. برای دولت لوئیز ایناسیو لولا داسیلوا، هر دو نقش رهبری فرصت‌های استراتژیکی برای نمایش قدرت و موقعیت‌سازی برزیل به‌عنوان یک بازیگر برجسته در شکل‌دهی به دستور کار جهانی در مسائل اقتصادی، ژئوپلیتیکی و زیست‌محیطی ارائه می‌دهند. موضع برزیل در اجلاس گروه ۲۰ در ریو در نوامبر ۲۰۲۴ بر رویکرد این کشـــور به امور خارجی در ســـال ۲۰۲۵ تأثیر می‌گذارد. در گروه ۲۰، برزیل نقش روشنی به‌عنوان اجماع‌ســـاز ایفا کرد، بدون اینکه لزوماً طرف یکی از جناح‌ها میان جنوب جهانی و کشـــورهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) را بگیرد. در میان کشـــورهای بریکس، برزیل فعال باقی خواهد ماند اما بر لزوم صلح و محیط زیستی سبزتر تأکید خواهد کرد.

COP30 نتایج مختلطی از همتایان قبلی خود- COP28 در دبی و COP29 در باکو، آذربایجان- به ارث خواهد برد. به عنوان اولین COP که در آمازون برگزار می‌شود، انتظارات بسیار بالاست. برزیل ممکن است مجبور شود با کارشکنی دولت جدید ایالات‌متحده مقابله کند. اگر به‌خوبی مدیریت شود، سال ۲۰۲۵ می‌تواند به برزیل کمک کند تا چند پله در اهمیت ژئوپلیتیکی بالا برود.

اروپا

لحظه‌ای سرنوشت‌ساز برای اوکراین و اروپا

با نزدیک شدن به چهارمین سال جنگ روسیه و اوکراین، حال و هوای کی‌یف غم‌انگیز است. نیروهای اوکراینی که خسته و کم‌تعداد شده‌اند، برای مهار پیشروی‌های سریع روسیه تلاش می‌کنند. به گزارش رسانه‌های اوکراینی سیستم انرژی کشور در آستانه فروپاشی قرار دارد و خستگی عمومی از جنگ رو به افزایش است. با کاهش احتمال پیروزی نظامی بر روسیه، اوکراینی‌ها بیش از پیش مایل به حل‌وفصل مناقشه از طریق روش‌های دیپلماتیک‌کند. وعده‌های دولت جدید ترامپ برای میانجی‌گری در آتش‌بس میان روسیه و اوکراین امیدهایی را برای پایان خونریزی در سال ۲۰۲۵ ایجاد کرده است. با این وجود میانجی‌گری و اجرای هرگونه آتش‌بس پایدار بسیار دشوار خواهد بود. جزئیات هرگونه توافق نه‌تنها آینده اوکراین را تعیین خواهد کرد، بلکه پیامدهایی برای امنیت در سراسر اروپا و اعتماد به ضمانت‌ها و نهادهای امنیتی غرب در سطح جهانی خواهد داشت. با این حال، به‌نظر نمی‌رسد آتش‌بس در اوکراین بهبودی معنادار و پایدار در روابط میان مسکو و غرب به همراه داشته باشد. دولت ولادیمیر پوتین به احتمال زیاد به تلاش‌های خود برای تضعیف نظم جهانی تحت رهبری غرب و نهادهایی که مسکو آن‌ها را کهنه و ناعادلانه می‌داند، ادامه خواهد داد.

انتخابات زودهنگام آلمان

پس از فروپاشی ائتلاف «چراغ راهنمایی» اولاف شولتس، رأی‌دهندگان آلمانی در تاریخ ۲۶ فوریه برای برگزاری انتخابات زودهنگام به پای صندوق‌های رأی خواهند رفت. این انتخابات هفت ماه زودتر از تاریخ معمول برگزار می‌شود. در سال ۲۰۲۱، شولتس پس از آنگلا مرکل انتخاب شد. ائتلاف سه‌جانبه او وعده یک ترکیب میانه‌رو از اصلاحات بلندمدت را داد. با این حال، در عرض چند هفته پس از شروع به کار شولتس، روسیه تهاجم تمام‌عیار خود به اوکراین را آغاز کرد. در داخل کشور، دادگاه قانون اساسی قدرتمند طرحی برای تأمین مالی سرمایه‌گذاری‌های سبز و زیرساختی از طریق صندوق‌های ویژه خارج از بودجه (و محدودیت بدهی‌های قانونی) را باطل کرد. آلمان به دستور آمریکا مجبور شد در عرض چند ماه خود را از گاز روسیه جدا کند و به بزرگ‌ترین حامی نظامی و مالی اوکراین در اروپا تبدیل شود، ۱۰۰ میلیارد یورو در نیروهای مسلح خود سرمایه‌گذاری کند و برای دومین بار در یک دهه بیش از یک میلیـــون پناهنده را بپذیرد. اما در میان این چالش‌های ژئوپلیتیکی فوری و تحمیلی از سوی واشنگتن، مدل صنعتی مبتنی بر صادرات و سیاست خارجی تثبیت‌شده و بدون تلاطم این کشور اکنون نیاز به به‌روزرسانی فوری دارد و بر اساس تحلیل چاتهام هاوس «دیگر کار نمی‌کند.»

تعادل میان اصلاحات ســـاختاری در مقابل سرمایه‌گذاری در داخل و میان روابط فراآتلانتیکی در مقابل همکاری نظامی بیشـــتر در اروپا، از سال ۲۰۲۱ مشهود بود. این مسائل سرانجام در انتخابات ۲۰۲۵ در مرکز توجه قرار خواهند گرفت. بر اساس نظرسنجی‌ها از مدت‌ها قبل پیش‌بینی پیروزی فریدریش مرتز و دموکرات‌های مسیحی میانه‌رو (CDU/CSU) مسجل است، اما بزرگی چالش‌هایی که آلمان در سه سال گذشته با آن مواجه شده ممکن است همچنان بر مراحل پایانی این کمپین تأثیر بگذارد.

روابط فراآتلانتیکی در تلاطم

کشـــورهای اروپایی با اضطراب منتظر بازگشـــت دونالد ترامپ، به کاخ سفیدند. بحث‌های فراآتلانتیکی بر تجارت و دفاع متمرکز خواهد بود، اما معادلات سیاسی با فضای محدود مالی در بسیاری از کشورهای اروپای غربی پیچیده‌تر خواهد شد. وضعیت سیاسی ناپایدار در فرانسه، جایی که انتخابات زودهنگام ممکن است دوباره از تابستان امکان‌پذیر باشد و مقاومت آلمان در برابر استقراض مشترک اتحادیه اروپا این چالش‌ها را پیچیده‌تر خواهد کرد.

بر اساس تحلیل پولیتیکو در صورت اعمال تعرفه‌های ایالات متحده بر محصولات اتحادیه اروپا، فرانسه و کمیسیون اروپا احتمالاً خواستار پاسخی جسورانه خواهند بود. اگر ترامپ تعرفه‌های عمده‌ای بر محصولات چینی اعمال کند، پاریس احتمالاً تأکید خواهد کرد اتحادیه اروپا باید بازار خود را در برابر بازصادرات محصولات چینی محافظت کند. کمیسیون اقدامات مربوط به فناوری‌های خورشیدی، توربین‌های بادی و باتری‌های خودروهای الکتریکی چینی را آماده کرده اســـت. آلمان ممکن است محتاط‌تر باشد. این موضوع همچنین انگلیس را در مرکز توجه قرار می‌دهد. این کشور مازاد تجاری کمتری با ایالات متحده نسبت به منطقه یورو دارد که ممکن است شدت انتقادات ایالات متحده از آن را محدود کند. با این حال، در مورد تعرفه‌ها بر محصولات چینی مانند خودروهای الکتریکی، از شرکای گروه ۷ عقب‌تر است. اگر ایالات متحده خواستار توافق تجاری دوجانبه شود، این امر می‌تواند چالش‌های نظارتی پیچیده‌ای ایجاد کند، زیرا دولت جدید انگلستان می‌خواهد به‌تدریج روابط خود را با بازار واحد اتحادیه اروپا بازسازی کند.

آفریقا

آفریقا، ترامپ و زمین رقابت با چین

به احتمال زیاد، آفریقا مشابه دولت قبلی ترامپ همچنان اولویت پایینی در دولت دوم او خواهد داشت. با این حال، رقابت ژئوپلیتیکی فزاینده، از جمله نفوذ چین بر مواد معدنی حیاتی، این منطقه را دشوارتر برای نادیده گرفتن می‌کند. جایگاه بین‌المللی آفریقا از طریق عضویت اتحادیه آفریقا (AU) در گروه ۲۰ و ریاست جمهوری آفریقای جنوبی در گروه ۲۰ در سال ۲۰۲۵ در حال افزایش است. با این وجود، انتظار می‌رود دولت ترامپ از حمایت از مطالبات جنوب جهانی در مورد تغییرات اقلیمی یا اصلاح نهادهای حکمرانی جهانی مانند سازمان ملل، صندوق بین‌المللی پول/بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی خودداری کند.

اکونومیک فروم پیش‌بینی می‌کند روابط ایالات متحده و آفریقا تحت ریاست جمهوری ترامپ احتمالاً با رویکردی معامله‌محور هدایت خواهد شـــد که بر تجارت بیش از کمک تأکید دارد. دولت‌های آفریقایی ممکن اســـت از این تمرکز بر تجارت به جای «سخنرانی‌ها» در مورد دموکراسی و حقوق بشر استقبال کنند. یکی از مسائل تجاری فوری سرنوشت قانون رشد و فرصت آفریقا (AGOA) در آمریکا است. بر اساس این قانون کشورهای آفریقایی از عوارض گمرکی آمریکا معاف می‌شوند. این قانون در سال میلادی پیش رو منقضی می‌شود و تمدید آن در هاله‌ای از ابهام اســـت. هنوز مشخص نیست که AGOA چگونه در دستور کار «اول آمریکا»ی ترامپ جای خواهد گرفت؛ هرچند جمهوری‌خواهان ممکن اســـت از یک طرح به‌روزشـــده که شامل مواد معدنی حیاتی می‌شود حمایت کنند، اگرچه فقط برای مقابله با چین باشد.

رویکرد معامله‌محور ترامپ در برابر آفریقا برندگان و بازندگانی دارد. کنیا، یک متحد نزدیک ایالات متحده، ممکن است امیدوار به احیای مذاکرات تجاری دوجانبه باشد. آنگولا که به طور سنتی به روسیه و چین نزدیک بوده، اخیراً به ایالات متحده نزدیک شده است. برخی از مقامات ترامپ ممکن است از استراتژی‌های دولت بایدن، مانند اولویت‌دادن به کریدور لوبیتو، پروژه زیرساختی شاخص تحت حمایت ایالات متحده که هدفش کاهش سلطه چین بر زنجیره‌های تأمین مواد معدنی حیاتی است، حمایت کنند. در مقابل، روابط نزدیک آفریقای جنوبی با شرکای بریکس مانند چین و ایران و موضع‌گیری قاطع آن در مورد درگیری خاورمیانه، خطر عمیق‌تر شدن روابط سرد با واشنگتن را افزایش می‌دهد.

چه خبر از بحران بدهی؟

انتظار می‌رود بدهی عمومی آفریقا تا ســـال ۲۰۲۵ بالاتر از ســـطح قبل از پاندمی باقی بماند -کشورهای با درآمد پ